

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Rzeszowie

LRZ.410.010.02.2020

Pan
Mariusz Smaczny
Kierownik Biura Powiatowego
w Bieszczadzkim Biurze Powiatowym
w Ustrzykach Dolnych
Podkarpackiego Oddziału Regionalnego
Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
ul. Rynek 6
38 – 700 Ustrzyki Dolne

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/20/044 – Gospodarowanie gruntami rolnymi Skarbu Państwa na obszarach parków narodowych oraz przyznawanie płatności w ramach wspólnej polityki rolnej na obszarach parków narodowych i krajobrazowych

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Biuro Powiatu Bieszczadzkiego, 38-700 Ustrzyki Dolne ul. Rynek 6 (dalej Biuro).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Pan Mariusz Smaczny – Kierownik Biura Powiatowego w Bieszczadzkim Biurze Powiatowym w Ustrzykach Dolnych Podkarpackiego Oddziału Regionalnego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, od 16.02.2016 r. Pan Józef Kołodziej ¹ – Kierownik Biura Powiatowego w Bieszczadzkim Biurze Powiatowym w Ustrzykach Dolnych Podkarpackiego Oddziału Regionalnego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, od 26.11.2012 r. do 04.02.2016 r. (akta kontroli, str. 1-6)
Zakres przedmiotowy kontroli	Przyznawanie płatności w ramach wspólnej polityki rolnej na obszarach parków narodowych i krajobrazowych
Okres objęty kontrolą	Od 01.01.2015 r. do dnia zakończenia czynności kontrolnych, z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, mających istotny wpływ na działalność objętą kontrolą
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23.12.1994 r. o <i>Najwyższej Izbie Kontroli</i> ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie
Kontroler	Wilhelm Dmytrów, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LRZ/111/2020 z 29.07.2020 r. (akta kontroli, str. 7)

¹ W okresie od dnia 01.06.2020 r. do dnia 02.10.2020 r. wykonujący pracę zdalnie w miejscu zamieszkania, na podstawie polecenia wykonywania pracy zdalnej z dnia 29.05.2020 r., wydanego przez działającego z upoważnienia Prezesa ARiMR pana Wiesława Polek – Dyrektora Oddziału Regionalnego ARiMR w Rzeszowie.

² Dz. U. z 2020 r, poz. 1200 (dalej: ustawa o NIK).

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli Biuro prawidłowo realizowało zadania związane z naliczaniem i przyznawaniem płatności w ramach wspólnej polityki rolnej, rolnikom gospodarującym na działkach rolnych położonych na terenach parków narodowych i parków krajobrazowych. Stan bazy danych w Biurze (system operacyjny IACSplus, ZSZiK, LPIS) umożliwiał weryfikację informacji podanych we wnioskach o płatności bezpośrednie oraz o płatności w ramach działania rolno-środowiskowo-klimatycznego, dotyczących powierzchni działek, ich położenia na parkach narodowych i parkach krajobrazowych, oraz umożliwiał identyfikację nieprawidłowości w wyniku sprawowanej kontroli administracyjnej. W sytuacjach wystąpienia rozbieżności następowało ich każdorazowe wyjaśnianie, które powodowało zwłokę w terminie wydania decyzji przyznających płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego oraz działania rolno-środowiskowo-klimatycznego. Decyzje były wydawane zgodnie z obowiązującymi procedurami.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Opis stanu faktycznego

1. W latach 2015 – 2020 (do dnia zakończenia kontroli) obsługa wniosków o przyznanie:

- płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego⁴,
 - płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami⁵ (płatność ONW), oraz
 - płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej w ramach PROW 2014-2020⁶,
- odbywała się w środowisku systemu informatycznego IACSplus⁷, który w swej strukturze zawierał: skomputeryzowaną bazę danych, system identyfikacji działek rolnych, system identyfikacji i rejestracji uprawnień do płatności, wnioski o przyznanie pomocy oraz wnioski o płatność, zintegrowany system kontroli oraz jednolity system rejestrowania tożsamości każdego beneficjenta wsparcia składającego wniosek o przyznanie pomocy lub wniosek o płatność.

Przyjmowanie wniosków o płatności bezpośrednie, płatności ONW oraz płatności w ramach działania rolno-środowiskowo-klimatycznego, a także przeprowadzanie kontroli administracyjnej tychże wniosków, realizowane było na podstawie wydawanych corocznie i zatwierdzonych przez Prezesa ARiMR „Książek procedur

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Których szczegółowe warunki i tryb przyznawania określone zostały w ustawie z dnia 05.02.2015 r. o *płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego* (Dz.U. z 2018 r., poz. 1312), dalej ustawa o płatnościach.

⁵ Których szczegółowe warunki i tryb przyznawania określone zostały w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 13.03.2015 r. w *sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020* (Dz.U. z 2015 r., poz. 364).

⁶ Których szczegółowe warunki i tryb przyznawania określone zostały w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18.03.2015 r. w *sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020* (Dz.U. z 2015 r., poz. 415).

⁷ Integrated Administration and Control System.

płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego⁸ oraz „Książek procedur płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej⁹”.

W latach 2015 – 2019, system ReD¹⁰ zarejestrował w Biurze ogółem 18.503 wnioski, w tym:

- 7.490 wniosków dotyczących przyznania płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego,
- 7.253 wnioski o płatność ONW i
- 3.760 wniosków dotyczących działania rolno-środowiskowo-klimatycznego.

(akta kontroli, str. 7-24)

W rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) nr 809/2014 z dnia 17.07.2014 r. *ustanawiającym zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 w odniesieniu do zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli, środków rozwoju obszarów wiejskich oraz zasady wzajemnej zgodności*¹¹ w art. 17 ust. 1-3 uregulowano m.in., że w celu identyfikacji wszystkich działek rolnych w gospodarstwie lub gruntów nierolniczych, właściwy organ dostarcza beneficjentowi formularz geoprzestrzenny wniosku o przyznanie pomocy, od roku składania wniosków 2018 – do wszystkich beneficjentów. Jeżeli beneficjent nie jest w stanie złożyć wniosku o przyznanie pomocy lub wniosku o płatność z wykorzystaniem formularza geoprzestrzennego wniosku, właściwy organ zapewnia beneficjentowi: albo niezbędną pomoc techniczną, albo z góry ustalone formularze i odpowiednie materiały graficzne w formie papierowej. W tym przypadku właściwy organ przenosi informacje otrzymane od beneficjenta do formularza geoprzestrzennego wniosku o przyznanie pomocy.

Stwierdzono, że w badanym okresie z ogólnej liczby wniosków 18.503, 6.940 wniosków złożonych zostało w formie elektronicznej (poprzez aplikację eWniosekPlus¹²), 462 w formie oświadczenia o braku zmian (w odniesieniu do wniosku poprzedniego) i 11.101 wniosków złożonych zostało w formie papierowej. Wnioski papierowe składane były na formularzach opracowanych i udostępnionych przez Agencję, których treść spełniała wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 12.03.2015 r. *w sprawie szczegółowych wymagań, jakie powinny spełniać wnioski w sprawach dotyczących płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego*¹³.

Na obszarze Powiatu Bieszczadzkiego odpowiadającego właściwości miejscowej Biura, położone są: część Parku Krajobrazowego Gór Słonnych, Park Krajobrazowy Doliny Sanu, część Bieszczadzkiego Parku Narodowego (dalej BiPN) oraz część Obszarów sieci Natura 2000 – Obszary Ptasie i Obszary Siedliskowe.

Działająca z upoważnienia Kierownika Biura Powiatowego, pani Agnieszka Łesak-Neroj – Zastępca Kierownika Biura, podała m.in., że Biuro nie dysponuje rejestrem powierzchni użytków rolnych położonych na wyżej wymienionych formach ochrony przyrody oraz, że Biuro w obrębie Powiatu Bieszczadzkiego nie prowadzi rejestru

⁸ Na każdą z kampanii 2015-2020, osobna wersja (łącznie 6 wersji, zatwierdzonych w dniach: 30.06.2015 r., 02.11.2016 r., 20.11.2017 r., 20.11.2018 r., 21.11.2019 r. i 22.06.2020 r.).

⁹ Na każdą z kampanii 2015-2020, osobna wersja (łącznie 6 wersji, zatwierdzonych w dniach: 13.05.2015 r., 05.05.2016 r., 03.04.2017 r., 05.10.2018 r., 01.03.2019 r. i 09.07.2020 r.).

¹⁰ Rejestr Elektroniczny Dokumentów.

¹¹ Dz.U.UE.L.2014.227.69 z dnia 31.07.2014.

¹² Aplikacja dostępna od roku 2017, w którym złożono pierwsze 3 wnioski w formie elektronicznej. W latach 2015-2016, wnioski składane były w formie papierowej.

¹³ Dz.U. z 2015 r., poz. 352 ze zm. W § 14a - dodanym przez § 1 pkt. 4 rozporządzenia z dnia 12.03.2018 r. (Dz.U.2018.535) zmieniającego niniejsze rozporządzenie z dniem 15.03.2018 r. – zostały uwzględnione regulacje dot. m.in. art. 17 ust. 3 Rozporządzenia Wykonawczego Komisji (UE) nr 809/2014 z dnia 17.07.2014 r.

działek należących do Skarbu Państwa, położonych na obszarach parków narodowych i parków krajobrazowych¹⁴.

(akta kontroli, str. 7-29)

W treści Komunikatu nr 66/2020 Departamentu Płatności Bezpośrednich ARiMR z dnia 05.08.2020 r. w sprawie zasad postępowania ARiMR w przypadku przyznawania na rok 2020 płatności do gruntów będących własnością Skarbu Państwa, państwowej osoby prawnej, jednostki samorządu terytorialnego lub samorządowej osoby prawnej (dalej Komunikat 66/2020), w części III ust. 2 podano m.in. ARiMR nie dysponuje danymi przekazywanymi z mocy prawa w postaci wykazów działek ewidencyjnych będących własnością państwowej osoby prawnej, jednostki samorządu terytorialnego lub samorządowej osoby prawnej.

W latach objętych kontrolą, Biuro nie otrzymało żadnej informacji o możliwości bezumownego użytkowania gruntów stanowiących własność państwowej osoby prawnej.

Zastępca Kierownika Biura podała, że w latach 2019-2020 Biuro korzystało z aktualnej bazy danych dotyczących użytków rolnych, obszarów przyrodniczych oraz obszarów Natura 2000, parków narodowych i parków krajobrazowych, gdzie było w stanie przeprowadzić skuteczną kontrolę krzyżową wniosków. Wymienione obszary można zweryfikować wykonując kontrolę administracyjną spraw obszarowych oraz rolno-środowiskowo-klimatycznych. W kampaniach 2015-2018, wymienione dane były dostępne podczas obsługi spraw rolno-środowiskowo-klimatycznych (nie były dostępne przy obsłudze spraw obszarowych).

Kontrola działki w ramach działania rolno-środowiskowo-klimatycznego (pakiet 4, pakiet 5), obejmuje weryfikację jej położenia na Obszarach Natura 2000 (lub poza tymi obszarami), na obszarach przyrodniczych w granicach parku narodowego i parku krajobrazowego.

Ustalono, że dostępna w ramach systemu IACSplus baza danych pozwala kontrolerowi danych, przy dodatkowym nakładzie pracy, na manualną weryfikację położenia działek na obszarach chronionych (tj. w parku narodowym, parku krajobrazowym) natomiast nie pozwala na wyselekcjonowanie działek z podziałem na formy własności. W ramach kontroli administracyjnej kontroler danych wykorzystuje dane referencyjne zawarte w systemie identyfikacji działek rolnych (LPIS¹⁵/GIS¹⁶) oraz wprowadzone (zimplementowane) do systemu informatycznego dane przestrzenne (dane wektorowe granic działek ewidencyjnych, dane wektorowe granic pól zagospodarowania oraz ortofotomapy¹⁷ cyfrowe z wykorzystaniem technologii geograficznych systemów informacyjnych (GIS).

¹⁴ Kierownik Biura w latach objętych kontrolą nie występował do Dyrektora BiPN o udostępnienie danych dotyczących działek położonych na terenie parku, w celu weryfikacji rzeczywistego użytkowania tych nieruchomości, gdyż działanie takie nie wynika z przepisów prawa, ani z obowiązujących procedur. Należy zauważyć, że zgodnie z art. 5 ust. 1-2 ustawy o płatnościach, Kierownik biura powiatowego Agencji jest właściwy w sprawach dotyczących płatności bezpośrednich oraz płatności niezwiązanej do tytoniu, a jego właściwość miejscowa ustalona została według miejsca zamieszkania lub siedziby rolnika. Z tego zapisu wynika, że właściwość miejscowa kierownika biura obejmuje również grunty rolne objęte wnioskiem o płatność, położone poza granicami danego powiatu (potencjalnie - na obszarze całego państwa), jeżeli rolnik (beneficjent) zamieszkuje (lub ma siedzibę) na obszarze danego powiatu.

¹⁵ System Identyfikacji Działek Rolnych (ang. Land Parcel Identification System).

¹⁶ System Informacji Geograficznej (ang. geographic information system), system informacyjny służący do wprowadzania, gromadzenia, przetwarzania oraz wizualizacji danych geograficznych.

¹⁷ Ortofotomapa to rastrowy obraz powierzchni terenu (inaczej bitmapa – prezentacja obrazu za pomocą matrycy punktów w postaci prostokątnej siatki odpowiednio kolorowanych pikseli na monitorze komputera, drukarce lub innym urządzeniu wyjściowym), powstały w wyniku przetworzenia zobrażeń lotniczych lub satelitarnych, celem otrzymania obrazu w rzucie ortogonalnym, tj. w rzucie, w jakim prezentowana jest standardowa mapa.

W systemie IACSplus od roku 2016 utworzony jest rejestr działek ewidencyjnych wchodzących w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa (dalej ZWRSP) oraz rolników posiadających uprawnienia do danej działki ewidencyjnej, jak również ramy czasowe, w których dane uprawnienie obowiązuje. Procedury dotyczące obsługi wniosków o przyznanie płatności, od 2016 roku uwzględniały obowiązek weryfikacji działek ZWRSP w zakresie posiadania tytułu prawnego przez wnioskodawcę. W Komunikacie 66/2020, w części III ust. 2 podano, że w przypadku powzięcia informacji o zgłoszeniu do płatności działek będących własnością państwowej osoby prawnej, jednostki samorządu terytorialnego lub samorządowej osoby prawnej przez osoby, co do których istnieje podejrzenie, że nie posiadają do nich tytułu prawnego, kierownik biura powiatowego jest zobowiązany podjąć czynności zmierzające do wyjaśnienia zaistniałej sytuacji. Czynności te mają na celu zweryfikowanie oświadczenia rolnika w zakresie posiadania tytułu prawnego do zgłaszanych gruntów będących własnością wskazanych podmiotów. Działki będące własnością państwowej osoby prawnej, jednostki samorządu terytorialnego lub samorządowej osoby prawnej, do których rolnik nie posiada tytułu prawnego, będą wykluczane z płatności bez sankcjonowania.

(akta kontroli, str. 7-39)

Do badania wybrano dwa wnioski o przyznanie płatności w 2019 r., złożone przez beneficjentów o nadanych im numerach identyfikacyjnych [...] ¹⁸ i [...] ¹⁹, użytkujących działki na terenie BiPN, obejmujące: jednolitą płatność obszarową, płatność ONW oraz płatności rolno-środowiskowo-klimatyczne w ramach Pakietu 4²⁰ i/lub Pakietu 5²¹ na terenie parku narodowego.

W wyniku analizy dokumentacji źródłowej znajdującej się w aktach rzeczowych spraw oraz wyniku oględzin przebiegu czynności związanych z przeprowadzaną kontrolą administracyjną²², w tym dotyczących pomiaru powierzchni działek i weryfikacji ich położenia na obszarach Natura 2000 i na obszarze BiPN, stwierdzono, że:

a) dwa wnioski:

- Beneficjenta o numerze identyfikacyjnym [...] ²³, będący kolejnym wnioskiem²⁴, dotyczący przyznania:
- jednolitej płatności obszarowej²⁵ (płatności OB), płatności za zazielenienie oraz płatności dodatkowej²⁶, w ramach systemów wsparcia bezpośredniego, nr sprawy: 0167-6400-0167-00001077/19,

¹⁸ Pouceńie: na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 2176) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie numery identyfikacyjnego, ze względu na prywatność osoby fizycznej.

¹⁹ Jw.

²⁰ W rozumieniu § 4 ust. 1 pkt. 4 „Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000”, rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18.03.2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (Dz.U. z 2015 r., poz. 415 ze zm.), dalej rozporządzenie PROW.

²¹ W rozumieniu § 4 ust. 1 pkt. 5 „Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000” rozporządzenia PROW.

²² O której mowa w art. 36 ustawy z dnia 05.02.2015 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (Dz.U. z 2018 r. poz. 1312, ze zm.), dalej ustawa o płatnościach.

²³ Jak w przypisie 18.

²⁴ W rozumieniu art. 22 ust. 3 i ust. 6 ustawy o płatnościach.

²⁵ Płatność przysługuje, jeżeli rolnik ubiega się o przyznanie jednolitej płatności obszarowej w znaczeniu nadanym w art. 2 pkt. 4 ustawy o płatnościach.

²⁶ Uznaje się, że rolnik ubiega się o płatność dodatkową, jeżeli łączna powierzchnia gruntów objętych obszarem zatwierdzonym do jednolitej płatności jest większa niż 3 ha.

- płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (płatności ONW), nr sprawy: 0167-65120-0167-00001069/19,
- płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej (płatności PRSK), nr sprawy 0167-65100-0167-00000161/15/19, oraz

- Beneficjentki o numerze identyfikacyjnym [...] ²⁷, będący kolejnym wnioskiem, dotyczący przyznania:

- płatności OB, płatności za zazielenienie oraz płatności dodatkowej, w ramach systemów wsparcia bezpośredniego, nr sprawy: 0167-6400-0167-00001331/19,
- płatności ONW, nr sprawy: 0167-65120-0167-00001321/19,
- płatności PRSK, nr sprawy: 0167-65100-0167-00000204/15/19:

a) wpłynęły do Biura za pomocą aplikacji eWnioskiPlus, na formularzu umieszczonym na stronie internetowej ARiMR, z zachowaniem terminu ²⁸. Kierownik Biura był właściwy do rozpatrzenia obu wniosków (w obydwu przypadkach siedziba wnioskodawcy znajdowała się na terenie Powiatu Bieszczadzkiego),

b) zostały automatycznie zarejestrowane w aplikacji ReD (elektronicznym rejestrze dokumentów) oraz w systemie informatycznym ZSZiK (Zintegrowany System Zarządzania i Kontroli), gdzie zostały im nadane numery dokumentu oraz zostały utworzone poszczególne sprawy,

c) następnie (zgodnie z obowiązującymi Procedurami i Instrukcjami stanowiskowymi) zostały zaimportowane przez operatora, do systemu informatycznego IACSplus, gdzie zostały przeprowadzone kontrole kompletności ²⁹ i zgodności, w wyniku których - w tymże systemie - została zatwierdzona zgodność kompletności danych zawartych we wnioskach ³⁰,

d) dla każdej ze spraw zostały przeprowadzone kontrole administracyjne ³¹, w ramach których: sprawdzone zostały powierzchownie wszystkich deklarowanych

²⁷ Jak w przypisie 18.

²⁸ Zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy o płatnościach, wniosek o przyznanie płatności bezpośrednich składa się w terminie od dnia 15 marca do dnia 15 maja. W wydanym rozporządzeniu z dnia 15.05.2019 r., Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi działając na podstawie art. 21 ust. 3 ustawy o płatnościach, przedłużył termin składania wniosków o przyznanie płatności bezpośrednich w roku 2019, do dnia 31 maja (Dz.U. z 2019 r., poz. 913).

²⁹ W świetle „Książki procedur płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego” – Kampania 2019 (KP-611-01-ARiMR/71/z), str. 43: *Niezależnie od manualnej kontroli kompletności przeprowadzonej z wykorzystaniem aplikacji ReD, w systemie IACSplus przeprowadzana jest kontrola poprawności wprowadzonych danych podmiotowych oraz kontrola danych przedmiotowych. W przypadku kontroli danych podmiotowych i przedmiotowych (rok gospodarczy, cel złożenia wniosku, dane osobowe producenta, rodzaj płatności i podpis na wniosku i załącznikach, z wyłączeniem materiałów graficznych), system IACSplus porównuje dane z ewidencją producentów w części dotyczącej danych osobowych. W przypadku kontroli danych przedmiotowych na etapie kontroli kompletności, system informatyczny sprawdza, czy zostały wypełnione wszystkie obowiązkowe pola Wniosku w części dotyczącej działek ewidencyjnych i działek rolnych. W ramach kontroli kompletności system informatyczny IACSplus sprawdza także czy dla każdej działki ewidencyjnej został złożony materiał graficzny z wyrysowanymi działkami (dotyczy wniosków papierowych).*

³⁰ W Systemie IACSplus sprawa uzyskuje status „wymagająca kontroli administracyjnej” po uprzednim zatwierdzeniu kontroli kompletności.

³¹ „Instrukcja stanowiskowa – Kontrola administracyjna wniosków o przyznanie płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego i ONW w kampanii 2019”, wersja 1.0, data wejścia w życie: czerwiec 2019, określała m.in., że *po wdrożeniu funkcjonalności kontroli administracyjnej, z poziomu Centrali ARiMR uruchomiona zostanie funkcja wsadowej kontroli administracyjnej, której celem jest przeprowadzenie w systemie IACSplus czynności polegającej na uruchomieniu procesu kontroli administracyjnej i zatwierdzeniu spraw OB. I ONW, dla których system informatyczny IACSplus nie zgłosi błędów kontroli administracyjnej (wyjątkiem są błędy w rodzaju „Informacyjny”, które nie blokują możliwości zatwierdzenia sprawy). W przypadku, gdy dla danej sprawy w procesie kontroli administracyjnej system wykryje błędy o rodzaju innym niż „Informacyjny”, sprawa nie zostanie zatwierdzona, a jej status zmieni się na „Z błędami po kontroli automatycznej”. W tego typu przypadkach system zapisze w postaci skutecznej wniosku listę wykrytych błędów. (...) Podczas kontroli administracyjnej sprawy odbywa się proces budowania postaci skutecznej sprawy, który ma na celu uzyskanie połączonej wersji wniosku płaszczykowego, uwzględniającego wszystkie zmiany wniosku, korekty wniosku i wycofania wniosku, składane w konkretnej sprawie.(...) Kontrola administracyjna składa się z kontroli prostej i kontroli krzyżowej. **Kontrola administracyjna prosta** polega na sprawdzeniu danych sprawy wniosku z danymi już istniejącymi w ewidencji producentów rolnych, z danymi z bazy referencyjnej, a także danymi z bazy Identyfikacji i Rejestracji Zwierząt. W ramach kontroli prostej system IACSplus sprawdza m.in.:*

działek rolnych oraz spójność tychże działek rolnych (system automatycznie sprawdził powierzchnię wszystkich działek oraz ich zgodność z bazą referencyjną). W wynikach kontroli administracyjnej udokumentowanych w raportach, umiejscowienie na działkach ewidencyjnych, działek rolnych (głównych) objętych wnioskiem oraz ich powierzchnie, były zgodne z umiejscowieniem i powierzchniami działek rolnych (głównych) wykazanych w „Raporcie postaci skutecznej” oraz zrzutach z wizualizacji na ortofotomapie działek rolnych,

e) wykazane w wynikach kontroli krzyżowej kody błędu 4937 – tj. przypadek, kiedy rolnik zadeklarował działki rolne leżące na działce ewidencyjnej, na której działki rolne zadeklarowali też inni rolnicy, w wyniku obsługi błędu kontroler danych Biura ustalił, że wszystkie geometrie na danej działce ewidencyjnej zostały wyrysowane w module wizualizacji we wszystkich sprawach wykazanych w błędach kontroli krzyżowej³². W wynikach kontroli krzyżowej geometrii działek rolnych błędy zostały uzasadnione komunikatem „DWD” – deklaracja wielu działek,

f) wyniki kontroli manualnej udokumentowano w kartach W-1/01³³ oraz w kartach kontrolnych „Weryfikacji stworzenia sztucznych warunków do uzyskania płatności”,

g) sprawy o przyznanie płatności OB, ONW i PRSK systemie IACSplus otrzymały status „zatwierdzona” i przeszły do kolejnego etapu, tj. naliczania płatności, w którym Kontroler danych Biura naliczając je, uwzględnił powierzchnie zatwierdzone w wyniku kontroli administracyjnej.

W dokumentacji obydwu badanych wniosków znajdowały się:

- materiały graficzne w postaci wyrysów na ortofotomapie wszystkich zadeklarowanych działek rolnych (8 szt.),
- karty kontrolne weryfikacji stworzenia sztucznych warunków do uzyskania płatności³⁴,
- deklaracje bezstronności³⁵,

-
- datę złożenia wniosku oraz datę złożenia pozostałych dokumentów w sprawie,
 - zgodność danych osobowych rolnika oraz numeru identyfikacyjnego z danymi w bazie ewidencji producentów rolnych,
 - dane dotyczące wnioskowanych działek ewidencyjnych z bazą referencyjną LPIS,
 - spójność działek ewidencyjnych w kontekście położenia/zadeklarowania na nich działek rolnych,
 - czy powierzchnia działki rolnej nie jest większa od powierzchni największego spójnego obszaru,
 - dane dotyczące zadeklarowanych elementów EFA z bazą referencyjną LPIS.

Kontrola administracyjna krzyżowa ma na celu sprawdzenie wszystkich wniosków o przyznanie płatności na rok 2019 ze sobą, w celu uniknięcia nienależnego wielokrotnego przyznawania tej samej pomocy w odniesieniu do tej samej powierzchni w danym roku składania wniosków. W ramach kontroli krzyżowej system sprawdza czy dana powierzchnia jest deklarowana w danym roku składania wniosków tylko przez jednego rolnika.

³² Kontroler danych analizując ortofotomapę stwierdził, że deklarowane we wniosku działki rolne nie pokrywają się z działkami rolnymi innych beneficjentów (rolników), oraz nadał tym błędom status „uzasadniony” (są to błędy które kontroler danych Biura w oparciu o dokumenty uzasadnia w systemie).

³³ Tj. w kartach weryfikacji wniosku, które zgodnie z zasadą „dwóch par oczu” były podpisane przez operatora systemu oraz kontrolera danych Biura.

³⁴ W Biurze, w celu ujawnienia „sztucznego podziału” gospodarstwa rolnego z zamiarem uniknięcia obniżenia kwoty płatności bezpośrednich i innych płatności w ramach wspólnej polityki rolnej, spowodowanego zasadą regresywności płatności, stosowano wytyczną Departamentu Płatności Bezpośrednich Centrali ARiMR „Zasady postępowania w zakresie weryfikacji, czy nie zostały stworzone sztuczne warunki do uzyskania płatności”. Zastępca Kierownika Biura podała, że zgodnie z zapisami tychże wytycznych do roku 2018 każdorazowo przed wydaniem decyzji dokonywano sprawdzenia w raportach przekazanych przez Departament Płatności Bezpośrednich do identyfikacji sztucznych warunków. FAKT TEN POTWIERDZANO NA „Karcie kontrolnej weryfikacji sztucznych warunków”. W roku 2019 sprawdzenia dokonywano w systemie informatycznym IACSplus w Rejestrze Sztucznych Warunków. Fakt ten również potwierdzano na „Karcie kontrolnej weryfikacji sztucznych warunków”.

W wyniku analizy wniosków, w obu przypadkach nie stwierdzono okoliczności związanych ze stworzeniem sztucznych warunków, co zostało odnotowane w „Kartach weryfikacji wniosku”.

³⁵ To deklaracje będące formą oświadczenia pracownika organu administracji publicznej, o nie podleganiu wyłączeniu od udziału w postępowaniu (w sprawie), w trybie art. 24 ust. 1-2 ustawy z dnia 14.06.1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2020 r., poz. 256).

- udokumentowane elektronicznie zatwierdzenia poszczególnych faz (etapów) obsługi wniosków przez drugie osoby (np. zatwierdzenie dołączenia dokumentu „Raport kontroli administracyjnej”, zatwierdzenie zgodności danych wniosku, zatwierdzenie naliczenia płatności).

W zakresie spraw dotyczących obydwu badanych wniosków Kierownik Biura nie wnioskował do Dyrektora Oddziału Regionalnego ARiMR w Rzeszowie (dalej Dyrektor).

o przeprowadzenie kontroli na miejscu.

W wyniku obsługi wniosków:

1) Beneficjenta o numerze identyfikacyjnym [...] ³⁶, wydano:

a) decyzję nr 0167-2020-001774 w sprawie przyznania płatności w ramach systemu wsparcia bezpośredniego, z dnia 21.02.2020 r. (doręczoną adresatowi w dniu 24.02.2020 r.), przyznającą mu:

- jednolitą płatność obszarową – 2019, w wysokości 207.021,38 zł (art. 7 ust. 1-2 ustawy o płatnościach),

- płatność za zazielenienie – 2019, w wysokości 138.941,88 zł (art. 8 ustawy o płatnościach),

- płatność redystrybucyjną – 2019, w kwocie 4. 924, 67 zł (art. 8 ust. 1 ustawy o płatnościach),

- zwrot dyscypliny finansowej, w wysokości 4.783,78 zł (art. 26 ust. 5 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady UE nr 1306/2013),

b) decyzję 0167-2020-001792 w sprawie przyznania płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (ONW) w dniu 21.02.2020 r. (doręczoną adresatowi w dniu 24.02.2020 r.), w której przyznano mu płatność w wysokości 19.687,50 zł., do której Beneficjent nie wnosił odwołania,

c) decyzję nr 0167-2020-002476 w sprawie przyznania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej w dniu 18.03.2020 r. (doręczoną adresatowi w dniu 23.03.2020 r.), do której Beneficjent nie wnosił odwołania. Wydanie decyzji zostało poprzedzone pismem adresowanym do wnioskodawcy z dnia 28.02.2020 r., w którym Kierownik Biura zawiadamiał o niezłażwieniu sprawy w terminie i wskazał planowany termin jej załażwienia w dacie 15.06.2020 r. Formalną przyczyną niezłażwienia sprawy w ustawowym terminie było „*prowadzenie postępowania w zakresie ustalenia powierzchni kwalifikowanej do płatności na działkach rolnych zadeklarowanych we wniosku o przyznanie płatności na rok 2019*”. Pismo zawierało w swej treści pouczenie o przysługującym prawie do wniesienia ponaglenia do Dyrektora, za pośrednictwem Kierownika Biura. Beneficjent nie wnosił o ponaglenie sprawy do Dyrektora,

2) Beneficjentki o numerze identyfikacyjnym [...] ³⁷, wydano:

a) decyzję nr 0167-2020-000824 w sprawie przyznania płatności w ramach systemu wsparcia bezpośredniego z dnia 04.02.2020 r. (doręczoną adresatce w dniu 07.02.2020 r.), przyznającą:

- jednolitą płatność obszarową – 2019, w wysokości 54.572,72 zł,

- płatność za zazielenienie – 2019, w wysokości 36.626,35 zł,

- płatność redystrybucyjną – 2019, w kwocie 4. 929,21 zł,

- płatność do krów, w wysokości 1.911,15 zł (§ 12 rozporządzenia w sprawie szczególnych warunków i trybu przyznawania płatności bezpośrednich i płatności niezłażwanej do tytoniu (Dz.U. z 2015 r., poz. 351)),

- zwrot dyscypliny finansowej, w wysokości 1.248,39 zł.

³⁶ Jak w przypisie 18.

³⁷ Jw.

Do powyższej decyzji wnioskodawczynie nie wносиła odwołań,

b) decyzję nr 0167-2020-000838 w sprawie przyznania płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (ONW) w dniu 04.02.2020 r. (doręczoną adresatce w dniu 07.02.2020 r.), przyznającą płatność w wysokości 19.687,50 zł, do której wnioskodawczynie nie wносиła odwołań,

c) decyzję nr 0167-2020-002863 w sprawie przyznania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej w dniu 27.04.2020 r. (doręczoną adresatce w dniu 30.04.2020 r.), do której wnioskodawczynie nie wносиła odwołań. Wydanie decyzji zostało poprzedzone pismem adresowanym do wnioskodawcy z dnia 28.02.2020 r., w którym Kierownik Biura zawiadamiał o niezłaławieniu sprawy w terminie i wskazał planowany termin jej złaławienia w dacie 15.06.2020 r. Formalną przyczyną niezłaławienia sprawy w ustawowym terminie było „prowadzenie postępowania w zakresie ustalenia powierzchni kwalifikowanej do płatności na działkach rolnych zadeklarowanych we wniosku o przyznanie płatności na rok 2019”. Pismo zawierało w swej treści pouczenie o przysługującym prawie do wniesienia ponaglenia do Dyrektora, za pośrednictwem Kierownika Biura. Wnioskodawczynie nie wносиła o ponaglenie sprawy do Dyrektora.

(akta kontroli, str. 40-559)

Ustalono, że w latach 2015-2020 w wyniku kontroli administracyjnej wniosków o płatności bezpośrednie oraz płatności w ramach pakietu 4 lub pakietu 5 działania rolno-środowiskowo-klimatycznego, ujawniono ogółem 19 rodzajów nieprawidłowości (błędów), które wystąpiły łącznie w 297 przypadkach (w poszczególnych latach: 158, 41, 16, 16, 45, 21), na działkach rolnych położonych na terenach parków narodowych i parków krajobrazowych. Najwięcej stwierdzonych nieprawidłowości zawierało kod błędu: 4950³⁸ - 71 przypadków, 4938³⁹ - 64 przypadki, 4958⁴⁰ - 66 przypadków.

(akta kontroli, str. 560-577)

2. W latach 2015-2020 integralną częścią Książek Procedur wydawanych corocznie przez Departament Płatności Bezpośrednich ARiMR, była wytyczna „Zasady przyznawania płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego oraz płatności w ramach PROW 2004-2006, PROW 2007-2013 oraz PROW 2014-2020 w przypadku wystąpienia siły wyższej lub nadzwyczajnych okoliczności albo wystąpienia okoliczności naturalnych”, która zawierała zasady przyznawania płatności obszarowych, dobrostanowej oraz inwestycyjnych i uznawania dowodów potwierdzających działanie siły wyższej lub wystąpienie nadzwyczajnych okoliczności w toku obsługi m.in. sprawy obszarowej (OB), sprawy ONW, sprawy rolno-środowiskowo-klimatycznej. W badanym okresie, Kierownik Biura nie weryfikował przypadków wystąpienia siły wyższej lub nadzwyczajnych okoliczności, gdyż nie wystąpiły zgłoszenia (powiadomienia) takich przypadków. Zastępca Kierownika Biura wyjaśniła, że w okresie od stycznia 2015 r. do czerwca 2020 r., nie było powiadomień o wystąpieniu siły wyższej lub nadzwyczajnych okoliczności w ramach płatności bezpośrednich oraz rolno-środowiskowo-klimatycznych na terenach parków narodowych i parków krajobrazowych⁴¹. W związku z tym,

³⁸ Powierzchnia stwierdzona działki rolnej jest mniejsza niż minimalna powierzchnia uprawniona do otrzymania płatności.

³⁹ Suma powierzchni działek rolnych zadeklarowanych na działce ewidencyjnej we wszystkich wnioskach złożonych przez producentów ubiegających się o dopłaty jest większa od powierzchni tej działki ewidencyjnej.

⁴⁰ Działka rolna jest położona na błędnie zadeklarowanych działkach ewidencyjnych.

⁴¹ Do wyjaśnienia załączono informację Centrali ARiMR przekazaną w dniach 26.08.2020 r. - 02.10.2020 r., która stwierdza, że w latach 2015-2020, w Biurze nie zidentyfikowano spraw związanych z wystąpieniem tzw. „siły wyższej”.

nie można potwierdzić przypadków takich jak podpalenie traw, czy podniesienie zastawek na ciekach wodnych celem uniknięcia obowiązkowego wykoszenia lub uprzątnięcia biomasy.

(akta kontroli, str. 578-586)

3. Ustalono, że w latach 2015-2019 Kierownik Biura wydał łącznie 5.376 decyzji przyznających płatności rolnikom, z tytułu prowadzonej działalności rolniczej na gruntach położonych na obszarach objętych formami ochrony przyrody, w tym : na parkach narodowych (97 decyzji) i parkach krajobrazowych (5.279 decyzji).

Na podstawie powyższych decyzji, w poszczególnych latach 2015-2019 przyznano beneficjentom ogółem następujące kwoty różnego rodzaju płatności w ramach wspólnej polityki rolnej do działalności rolnej prowadzonej na gruntach parków narodowych i parków krajobrazowych:

- 9.487.067,02 zł (parki narodowe: 1.571.524,69 zł, a parki krajobrazowe: 7.915.542,33 zł),
- 10.439.923,27 zł. (parki narodowe: 1.566.656,16 zł, a parki krajobrazowe: 8.873.267,11 zł),
- 10.728.271,03 zł. (parki narodowe: 1.611.444,29 zł, a parki krajobrazowe: 9.116.826,74 zł),
- 15.261.476,97 zł. (parki narodowe: 2.385.862,83 zł, a parki krajobrazowe: 12.875.614,14 zł),
- 18.302.358,66 zł (parki narodowe: 2.540.507,72 zł, a parki krajobrazowe: 15.761.850,94 zł) .

Największe kwoty dla beneficjentów prowadzących działalność na gruntach położonych na obszarze parków narodowych (ogółem w poszczególnych latach 2015-2019) wypłacono z tytułu:

- płatności OB: 411.527,66 zł, 371.969,33 zł, 382.718,36 zł, 528.300,49 zł i 549.024,22 zł, dla 12, 11, 13, 14 i 13 producentów, działających na gruntach o łącznej powierzchni 920,17 ha, 815,95 ha, 841,12 ha, 1.173,42 ha i 1.185,69 ha,
- płatności PRSK „Pólnaturalne łąki świeże Natura 2000”: 603.249,69 zł, 653.103,23 zł, 664.243,69 zł, 991.627,83 zł i 1.099.586,49 zł, dla 3, 4, 5, 9 i 9 producentów, działających na gruntach o łącznej powierzchni 574,48 ha, 600,28 ha, 612,23 ha, 936,75 ha i 1.013,48 ha.

Największe kwoty dla beneficjentów prowadzących działalność na gruntach położonych na obszarze parków krajobrazowych (ogółem w poszczególnych latach 2015-2019) wypłacono z tytułu:

- płatności OB: 2.445.072,72 zł, 2.493.982,46 zł, 2.374.031,49 zł, 2.466.715,37 zł, 2.456.588,01 zł, dla 791, 801, 793, 786 i 761 producentów, działających na gruntach o łącznej powierzchni 5.517,22 ha, 5.470,97 ha, 5.206,88 ha, 5.440,52 ha i 5.299,89 ha,
- płatności PRSK „Pólnaturalne łąki świeże Natura 2000”: 1.239.563,81 zł, 1.761.365,72 zł, 2.341,350,08 zł, 3.127.055,11 zł, 3.486.670,49 zł, dla 85, 158, 245, 326 i 381 producentów, działających na gruntach o łącznej powierzchni 1.152,61 ha, 1.666,79 ha, 2.198,63 ha, 3.032,23 ha i 3.382 ha.

W zależności od rodzaju wnioskowanej płatności w procesie rozpatrywania wniosków o płatność oraz wydawania decyzji stosowano odpowiednio: „Procedurę płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego” oraz „Procedurę płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej”.

Zastępca Kierownika Biura podała, że w latach 2015 – 2020 (do 30.09.2020 r.) w Biurze nie stwierdzono przypadku wystąpienia sztucznego podziału gospodarstwa w celu zwiększenia kwot przyznawanych płatności.

(akta kontroli, str. 7-22, 40-559, 587-614)

W wyniku analizy dwóch wniosków wytypowanych do próby kontrolnej, stwierdzono, że do wniosków o przyznanie pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej w ramach pakietu 4 i pakietu 5, dołączone były (zgodnie z § 21 ust. 4 i 4d rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi⁴²): wyciągi z planów działalności rolnośrodowiskowej, wyciągi z dokumentacji przyrodniczej siedliskowej, informacje zawierające wymogi określone przez eksperta przyrodniczego w zakresie pakietu 4. Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000 lub pakietu 5. Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000, oświadczenia eksperta przyrodniczego o przeprowadzeniu inwentaryzacji siedliska przyrodniczego lub siedliska lęgowego ptaków, położonego na gruntach zadeklarowanych we wniosku, oświadczenie doradcy rolnośrodowiskowego.

W wyniku analizy danych przekazanych przez Centralę ARiMR stwierdzono, że dla rolników użytkujących działki położone na terenach parków narodowych, w poszczególnych latach 2015-2019, decyzje na płatność OB wydawane były średnio po 313, 333, 342, 315 i 300 dnia od zarejestrowania wniosku. Średni czas na wydanie decyzji na płatność PRSK w tych latach wynosił 367, 384, 438, 381 i 343 dni. W przypadku działek użytkowanych na obszarach parków krajobrazowych, decyzje na płatność OB wydawane były średnio po 323, 284, 280, 267 i 289 dniach od wpływu wniosku, a na płatność PRSK po 429, 456, 407, 335 i 355 dniach od wpływu wniosku.

Spośród ogółem 5.376 decyzji wydanych przez Kierownika Biura, przyznających płatności OB i PRSK, w terminie wydano 3.516 decyzji (65,4 %) i po terminie 1860 decyzji (34,6 %), w tym z opóźnieniem: do 10 dni – 181 decyzji, od 11 do 20 dni – 181 decyzji, od 21 do 30 dni – 150 decyzji i powyżej 30 dni – 1348 decyzji. W poszczególnych latach 2015-2019 spośród 913, 988, 1092, 1175, 1208 decyzji, po terminie wydano 607 (66,5 %), 338 (34,2 %), 385 (35,3 %), 209 (17,8 %) i 321 (26,6 %) decyzji.

(akta kontroli, str. 587-590)

W wyniku analizy 15 spraw związanych z przyznaniem płatności OB i PRSK w latach 2015-2020 stwierdzono, że w każdym przypadku:

- wnioski rejestrowane były w prawidłowym terminie,
- realizowano procedurę dotyczącą ujawnienia „sztucznego podziału” gospodarstwa rolnego,
- wystąpiła zgodność obsługi wniosku o płatność z obowiązującymi procedurami ARiMR, które obejmowały: realizację zasady rozdzielności funkcji agencji płatniczej, realizację zasady „dwóch par oczu” (wprowadzenie wniosku do systemu IACSplus i zatwierdzenie kontroli kompletności dokonywane było przez dwie osoby), brak konfliktu interesów (w kampaniach 2018-2020 oprócz rejestrów wyłączenia pracowników, obowiązywały deklaracje bezstronności), weryfikacja i zatwierdzanie czynności przez kierownika Biura, poprawność wypełnienia kart kontrolnych określonych w procedurach ARiMR,
- wydane decyzje spełniały wymogi⁴³ art. 107 ustawy z dnia 14.06.1960 r. *Kodeks postępowania administracyjnego*⁴⁴,

⁴² Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18.03.2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (Dz.U. z 2015 r., poz. 415 ze zm.).

⁴³ W szczególności, treści wydanych decyzji zawierały prawidłowe oznaczenie organu, daty wydania, oznaczenie stron, prawidłowo powołane podstawy prawne, rozstrzygnięcia, uzasadnienia faktyczne i prawne, pouczenia o terminach, trybie i sposobie zastosowania środka odwoławczego.

⁴⁴ Dz.U. z 2020 r., poz. 256 t.j.

- decyzje wydawane były po upływie terminu⁴⁵ określonego w art. 24 ust. 8 ustawy o płatnościach, a stwierdzone opóźnienia wynosiły od 7 do 105 dni. O każdym przypadku niezakończenia sprawy w terminie, Kierownik Biura zawiadamiał stronę, podając przyczyny zwłoki i wskazując nowy termin załatwienia sprawy (w każdym przypadku nowy termin załatwienia sprawy został dotrzymany). Najczęściej niedotrzymanie terminu załatwienia sprawy, Kierownik Biura uzasadniał koniecznością wykonania wszystkich obowiązkowych kontroli wniosku oraz skomplikowanym charakterem sprawy.

Zastępca Kierownika Biura podała, że typowanie gospodarstw do kontroli na miejscu odbywa się w Centrali ARiMR w Departamencie Baz Referencyjnych i Kontroli Terenowych, a także istnieje możliwość manualnego skierowania gospodarstwa do kontroli na miejscu. Kontrole terenowe wykonywane są przez Biuro Kontroli na miejscu w Oddziale Regionalnym w Rzeszowie.

Spośród poddanych analizie 15 spraw związanych z przyznaniem płatności OB i PRSK w latach 2015-2020, 9 wniosków zostało wytypowanych do kontroli na miejscu. Najczęściej wnioski były typowane do takiej kontroli z powodu konieczności ustalenia kwalifikowalności deklarowanych we wniosku powierzchni oraz stwierdzenia przestrzegania norm i wymogów wzajemnej zgodności na działkach rolnych. W wyniku tych kontroli ustalano np. zgodność pomiędzy powierzchnią deklarowaną i powierzchnią stwierdzoną, albo, że powierzchnia deklarowana jest większa od powierzchni stwierdzonej, bądź ustalano przestrzeganie norm i wymogów wzajemnej zgodności na działkach rolnych.

(akta kontroli, str. 80-99, 608-753)

W kontrolowanym okresie w 40 przypadkach rolnicy wnosili odwołania do Dyrektora. Najczęściej przyczyną odwołań była występująca różnica między powierzchnią deklarowaną we wniosku o płatność, a powierzchnią stwierdzoną w trakcie weryfikacji wniosku. W 24 przypadkach Dyrektor uchylił decyzję Kierownika Biura i przekazał sprawę do ponownego rozpatrzenia. W 16 przypadkach Dyrektor utrzymał w mocy zaskarżoną decyzję, z tego w dwóch przypadkach wniesiono skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego, który w jednej sprawie uchylił zaskarżoną decyzję Dyrektora. Zastępca Kierownika Biura podała, że w drugiej sprawie Biuro nie otrzymało dotychczas informacji o sposobie rozstrzygnięcia sprawy przez Sąd.

(akta kontroli, str. 754-758)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działania Biura w zakresie obsługi wniosków o płatności bezpośrednie, a także płatności w ramach działania rolno-środowiskowo-klimatycznego. Wpływy wniosków były prawidłowo zarejestrowane w systemie informatycznym, a dane zgromadzone w Zintegrowanym Systemie Zarządzania i Kontroli, w tym w systemie Identyfikacji Działek Rolnych, pozwalały na poprawne i sprawne przeprowadzenie kontroli administracyjnych tych wniosków. W Biurze poprawnie wypełniano karty kontrolne określone w procedurach ARiMR. Decyzje przyznające płatności wydawane były zgodnie z obowiązującymi

⁴⁵ Art. 24 ust. 8 ustawy o płatnościach określa ten termin jako „1 marca roku następującego po roku, w którym został złożony wniosek”.

procedurami (stosowano zasady rozdzielności funkcji agencji płatniczej, „dwóch par oczu”, braku konfliktów, weryfikacji i zatwierdzania czynności przez Kierownika Biura. W kontroli ustalono, że wnioski o płatność były prawidłowo rejestrowane (w elektronicznym systemie ewidencji przyjmowanych i obsługiwanych wniosków).

IV. Wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag i wniosków.

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Rzeszowie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Rzeszów, 22 października 2020 r.

Kontroler
Wilhelm Dmytrów
Główny specjalista kontroli
państwowej

/-/

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie
Dyrektor
Wiesław Motyka

*p.o. WICEDYREKTORA
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Rzeszowie
z up. /-/
Robert Łukasz*